

Šifra kandidata :
A jelölt kódszáma :

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK
TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izpitna pola 1 ≡

1. feladatlap

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope
Általános földrajz – A világ és Európa regionális földrajza

Torek, 10. junij 2014 / 90 minut
2014. június 10., kedd / 90 perc

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Kandidat prinese naliveo pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Izpitni poli je priložena barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával. A jelölt egy értékelőlapot is kap.

A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.

A jelöltnak szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne. Barvna priloga ima 4 strani (17–20), od tega 1 prazno.
A feladatlap 16 oldalas (1–16), ebből 4 üres. A színes melléklet terjedelme 4 oldal (17–20), ebből 1 üres.*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapra!

A feladatlap 25 feladatot tartalmaz. Összesen 50 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait tollal vagy golyóstollal írja a **feladatlap** erre kijelölt helyére! Válaszoljon mondat formájában, ne csak szavakkal vagy szószervezetekkel! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

Prazna stran

Üres oldal

OBRNITE LIST.
LAPOZZON!

Obča / Általános földrajz

1. Med naštetimi prstmi obkrožite tri, ki so najbolj razširjene v Afriki.

A felsorolt talajok közül karikázza be azt a hármat, amely a legelterjedtebb Afrikában.

siva sprana prst	rdečkasto rumena prst vročih in vlažnih predelov
<i>szürke fakó talaj</i>	<i>forró és nedves területek vörössárga talaja</i>

puščavska prst	črna prst
<i>sivatagi talaj</i>	<i>feketeföld</i>

tundrska prst	rdeča in rjava mediteranska prst
<i>tundratalaj</i>	<i>vörös és barna mediterrán talaj</i>

(2 točki/pont)

2. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Karikázza be az IGEN szót, ha az állítás helyes, és a NEM szót, ha helytelen.

DA	NE	Mikroorganizmi razgradijo odmrle ostanke rastlin in živali v matično podlago.
<i>IGEN</i>	<i>NEM</i>	<i>A mikroorganizmusok az anyakőzetbe bomlasztják szét a növények és állatok elpusztult maradványait.</i>

DA	NE	Prst je prepereli del Zemljine skorje, ki si je z dolgotrajnimi procesi pridobil rodovitnost.
<i>IGEN</i>	<i>NEM</i>	<i>A talaj a földkéreg mállásos rétege, amely hosszan tartó folyamatokkal vált termékennyé.</i>

DA	NE	Profil prsti je navpični prerez skozi prst.
<i>IGEN</i>	<i>NEM</i>	<i>A talajszelvény a talaj függőleges metszete.</i>

(2 točki/pont)

3. Črna prst (črnozmj) je dobila ime po svoji črni barvi. Opišite še tri njene lastnosti.

A feketeföld (mezőségi talaj) fekete színéről kapta nevét. Írja le e talaj három tulajdonságát.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki/pont)

4. Imenujte prst, ki je na sliki 1 v barvni prilogi označena s črko A, in pojasnite vpliv podnebja na njene značilnosti.

Nevezze meg azt a talajt, amely a színes mellékletben az 1. sz. képen A betűvel van jelölve, majd magyarázza meg az éghajlat hatását a jellegzetességeire.

Ime prsti / A talaj neve: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

(2 točki/pont)

5. Pojasnite dva vpliva kmetijstva na prsti.

Magyarázza meg a mezőgazdaság két hatását a talajokra.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

Svet 1 / A világ 1

6. Imenujte gorovja ali višavja, ki so na sliki 2 v barvni prilogi označena s črkami A, B, C in D.

Nevezze meg a színes melléklet 2. sz. képén A, B, C és D betűkkel jelölt hegységeket és fennsíkokat, illetve magasföldeket.

A _____

B _____

C _____

D _____

(2 točki/pont)

7. Napišite črko višavja s slike 2 v barvni prilogi, ki je nastalo predvsem s tektonskim razlamljanjem, in dve reliefni obliki, ki sta posledici takšnega nastanka.

Írja le a 2. sz. képről annak a magasföldnek a betűjelét, amely főleg tektonikai törésekkel keletkezett, valamint két domborzati formát, amelyek ilyen keletkezés következményei.

Črka višavja / A magasföld betűjele: _____

Reliefna oblika / Domborzati forma:

1 _____

2 _____

(3 točke/pont)

8. Opišite naravnogeografski vzrok, ki je poleg podnebja vplival na veliko gostoto prebivalstva v pokrajini, na sliki 2 v barvni prilogi označeni s črko C.

Írjon le egy természetföldrajzi okot, amely az éghajlaton kívül befolyásolta a nagy népsűrűséget abban a tájban, amely a színes melléklet a 2. sz. képén C betűvel van jelölve.

(1 točka/pont)

9. Pojasnite nastanek gorovja, ki je na sliki 2 v barvni prilogi označeno s črko D.

Magyarázza meg annak a hegységnek a keletkezését, amely a színes melléklet 2. sz. képén D betűvel van jelölve.

(2 točki/pont)

10. Tako kakor drugod po svetu tudi v Severni Ameriki relief vpliva na podnebne značilnosti. Izberite dva vpliva reliefa na podnebje Severne Amerike in ju pojasnite.

Észak-Amerikában is, akárcsak másutt a világon, a domborzat befolyásolja az éghajlatot. Válasszon ki két példát arra, hogy Észak-Amerika éghajlatát befolyásolja a domborzat, és magyarázza is meg ezeket.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

Svet 2 / A világ 2

11. Med naštetimi kulturnimi rastlinami v desnem stolpcu sta dve izrazito značilni za celini v levem stolpcu. Najznačilnejšo kulturno rastlino napišite na črto pred posamezno celino.

A jobb oszlopban felsorolt kultúrnövények közül kettő kifejezetten jellemző a bal oszlop két földrészére. Írja a legjellemzőbb kultúrnövény nevét az adott földrész előtti vonalra.

_____ Afrika

_____ Južna Amerika / Dél-Amerika

ječmen / árpa

oljka / olajfa

kavovec / kávécsereje

kakavovec / kakaófa

hmelj / komló

(2 točki/pont)

12. Pred trditvami napišite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Az állítások elé írja az IGEN szót, ha az állítás helyes, és a NEM szót, ha az helytelen.

_____ V Avstraliji prevladuje plantažno kmetijstvo.

Ausztráliában az ültetvényes mezőgazdaság az uralkodó.

_____ V Južnoafrikai republiki se pojavlja tržna živinoreja.

A Dél-afrikai Köztársaságban piacra irányuló állattenyésztés is megjelenik.

_____ Z zeleno revolucijo so v Južni Ameriki odpravili lakoto.

A zöld forradalommal eltörölték az éhínséget Dél-Amerikában.

_____ V Jugovzhodni Aziji prevladuje nomadska živinoreja.

Délkelet-Ázsiában a nomád állattenyésztés az uralkodó.

(2 točki/pont)

13. Opišite tri značilnosti kmetijskih farm v ZDA.

Írja le a mezőgazdasági farmok három jellegzetességét az USA-ban.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki/pont)

14. Sliki 3 in 4 v barvni prilogi prikazujeta obliki kmetijstva v različnih delih Afrike. Za posamezno sliko obkrožite tisto pokrajino, za katero je prikazana oblika kmetijstva značilna.

A színes mellékletben a 3. és a 4. sz. képek a mezőgazdaság két formáját ábrázolják Afrika különböző részein. Mindkét képnél karikázza be azt a tájat, amelyre jellemző a bemutatott mezőgazdasági forma.

SLIKA 3:	jug Afrike	Kongova kotlina	Sahel
3. SZ. KÉP:	Afrika déli része	Kongó-medence	Száhel
SLIKA 4:	jug Afrike	Kongova kotlina	Sahel
4. SZ. KÉP:	Afrika déli része	Kongó-medence	Száhel

(1 točka/pont)

15. Navedite prevladujočo kmetijsko panogo v Avstraliji ter z dvema primeroma pojasnite vpliv podnebnih in vodnih razmer na kmetijstvo te celine.

Nevezze meg Ausztrália uralkodó mezőgazdasági ágazatát, valamint két példa segítségével magyarázza meg az éghajlat és a vízviszonyok hatását ennek a földrésznek a mezőgazdaságára.

Kmetijska panoga / Mezőgazdasági ágazat: _____

Pojasnitev / Magyarázat:

1 _____

2 _____

(3 točke/pont)

Evropa 1 / Európa 1

16. V sliko 1 pravilno vpišite imena srednjeevropskih držav, v katerih leži Bodensko jezero.

Az 1. sz. képbe írja be helyesen azoknak a közép-európai országoknak a nevét, amelyekben a Bodén-tó fekszik.

Slika 1 / 1. sz. kép

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 58. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki/pont)

17. Pomagajte si s sliko 5 v barvni prilogi in pri trditvah o evropskih rekah obkrožite črko P, če je trditev pravilna, oziroma črko N, če je napačna.

A színes melléklet 5. sz. képe alapján karikázza be a P betűt azoknál az európai folyókról szóló állításoknál, amelyek igazak, illetve az N betűt, ha azok helytelenek.

P	N	Po Panonski kotlini teče Pad.
<i>A Pó folyó a Kárpát-medencében folyik.</i>
P	N	Volga se izliva v Črno morje.
<i>A Volga a Fekete-tengerbe torkollik.</i>
P	N	Tisa je levi pritok Donave.
<i>A Tisza a Duna bal mellékfolyója.</i>
P	N	Loara izvira v Pirenejih.
<i>A Loire folyó a Pireneusokban ered.</i>

(2 točki/pont)

18. Obkrožite obalo v Franciji, kjer je večje plimovanje, in opišite pomen plimovanja v energetski oskrbi te države.

Karikázza be azt a franciaországi partot, ahol nagyobb az árapály, valamint írja le az árapály jelentőségét Franciaország energiaellátásában.

obala Sredozemskega morja

obala Atlantskega oceana

a Földközi-tenger partja

az Atlanti-óceán partja

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

19. Za Norveško je značilna bogata ribolovna tradicija. Pojasnite posledico ribolova z velikimi ribiškimi ladjami za naravno ravnotežje v morju. Opišite, kako so Norvežani zaradi strogih omejitvenih ukrepov ribolova na odprtem morju nadomestili izpadli ulov.

Norvégia gazdag halászati hagyománnyal rendelkezik. Magyarázza meg a nagy halászhajókkal történő halászat következményét a tenger természetes egyensúlyára. Írja le, hogyan helyettesítették a norvégok a halászatot leszűkítő szigorú szabályok miatt a kiesett fogást.

Pojasnitev / Magyarázat: _____

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

20. S pomočjo slike 6 v barvni prilogi imenujte projekt, ki je značilen za ustja nizozemskih rek, in pojasnite njegov pomen za omenjeno državo.

A színes melléklet 6. sz. képének segítségével nevezze meg azt a projektet, amely a hollandiai folyók torkolataira vonatkozik, valamint magyarázza meg annak jelentőségét Hollandia számára.

Ime projekta / A projekt neve: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

(2 točki/pont)

Evropa 2 / Európa 2

21. Pomagajte si s sliko 7 v barvni prilogi, ki prikazuje proizvodnjo in porabo energije v evropskih državah. K vsakemu viru primarne energije v levem stolpcu pripišite črko tiste države iz desnega stolpca, v kateri ta vir prevladuje.

Vegye figyelembe a színes melléklet 7. sz. képét, amely az európai államok energiatermelését és energiafelhasználását ábrázolja. A bal oldali oszlopban található elsődleges energiaforrásokhoz írja annak a jobb oldali oszlopban található országnak a betűjelét, ahol ez az energiaforrás az uralkodó.

_____ jedrska energija / atomenergia	A	Norveška / Norvégia
_____ vodna energija / vízenergia	B	Grčija / Görögország
_____ rjavi premog / barnaszén	C	Švedska / Svédország

(2 točki/pont)

22. Obkrožite geološko dobo, v kateri je nastalo območje, ki je na sliki 5 v barvni prilogi označeno s črko A, in energijski vir, s katerim je območje bogato.

Karikázza be azt a földtörténeti időt, amelyben a színes melléklet 5. sz. képén A betűvel jelölt terület keletkezett, valamint azt az energiaforrást, amelyben e térség gazdag.

GEOLOŠKA DOBA:	terciar	predkambrij	paleozoik
FÖLDTÖRTÉNETI IDŐ:	harmadidőszak	prekambrium	paleozoikum

ENERGIJSKI VIR:	nafta	črni premog	lignit
ENERGIAFORRÁS:	kőolaj	feketeszén	lignit

(2 točki/pont)

23. Imenujte alternativni energijski vir, ki ga izkoriščajo na Islandiji, in opišite, kako ta vir nastane.

Nevezze meg azt az alternatív energiaforrást, amelyet Izland szigetén használnak, valamint írja le, hogyan keletkezik ez az energiaforrás.

Energijski vir / Energiaforrás: _____

Opis / Leírás: _____

(2 točki/pont)

24. Pomagajte si s sliko 7 v barvni prilogi. Evropske države se razlikujejo po porabi električne energije na prebivalca. Opišite naravnogeografski in družbenogeografski vzrok, zaradi katerega je poraba električne energije na prebivalca v nekaterih državah Evrope nad 20 kwh/dan.

Nézze meg a színes melléklet 7. sz. képét. Az egy főre jutó villamosenergia- fogyasztás tekintetében az európai országok különböznek egymástól. Írjon le egy olyan természetföldrajzi- és társadalom-földrajzi okot, amely miatt az egy főre jutó villamosenergia- fogyasztás néhány európai országban naponta 20 kwh felett van.

Naravnogeografski vzrok / Természetföldrajzi ok: _____

Družbenogeografski vzrok / Társadalom-földrajzi ok: _____

(2 točki/pont)

25. Primerjajte značilnosti Porurja in Šlezije tako, da pri vsaki trditvi v preglednici napišete oznako X za eno ali obe pokrajini, če trditev velja.

Hasonlítsa össze a Ruhr-vidék és Szilézia jellegzetességeit úgy, hogy a táblázatban található mindegyik állításhoz írjon egy X-et, amennyiben igaz az állítás.

	PORURJE RUHR- VIDÉK	ŠLEZIJA SZILÉZIA
Za pokrajino je bila značilna izrazita usmerjenost v premogovništvo in težko industrijo. <i>A tájat kifejezett szénbányászat és nehézipar jellemezte.</i>		
Vzporedno s preobrazbo pokrajine poteka tudi sanacija degradiranega okolja. <i>A táj átalakulásával párhuzamosan a degradált környezet szanálása is folyamatban volt.</i>		
V pokrajini je nastal problem prehoda iz planskega v tržno gospodarstvo. <i>A tájban probléma alakult ki a tervgazdálkodásból a piacgazdaságba való átmenet miatt.</i>		
Poudarek v preobrazbi pokrajine je bil na razvoju industrije visoke tehnologije. <i>A táj átalakulásánál a hangsúly a csúcstechnológia fejlesztésén volt.</i>		

(2 točki/pont)

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran

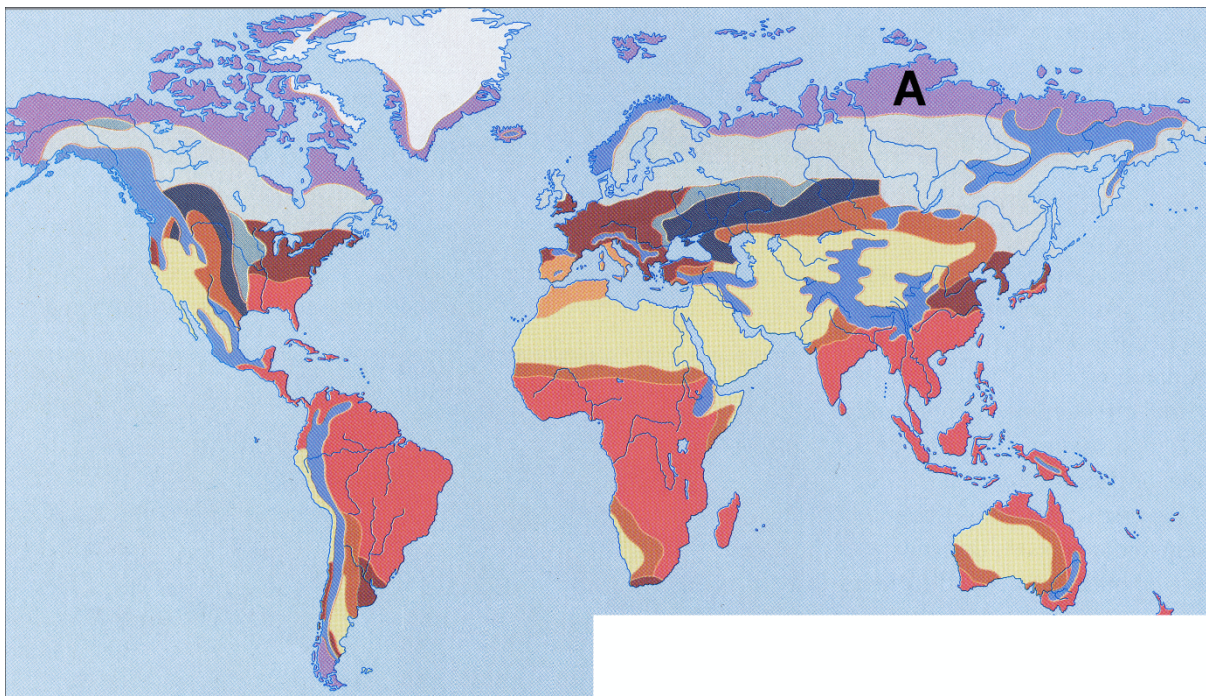
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal

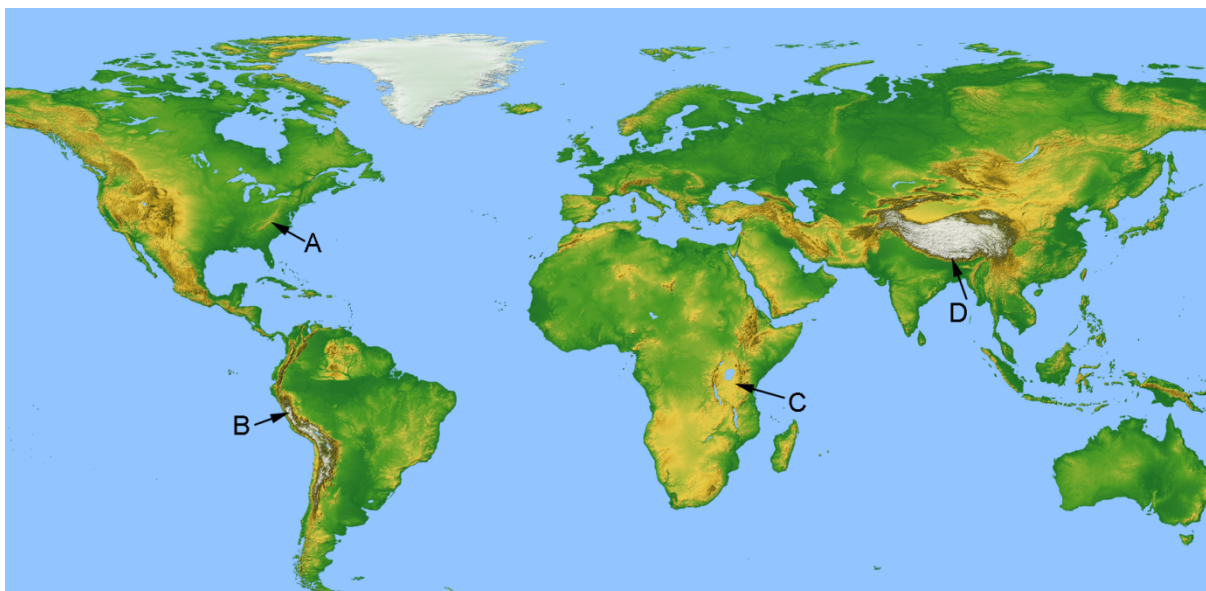

Barvna priloga (k Izpitni poli 1) / Színes melléklet (az 1. feladatlaphoz)

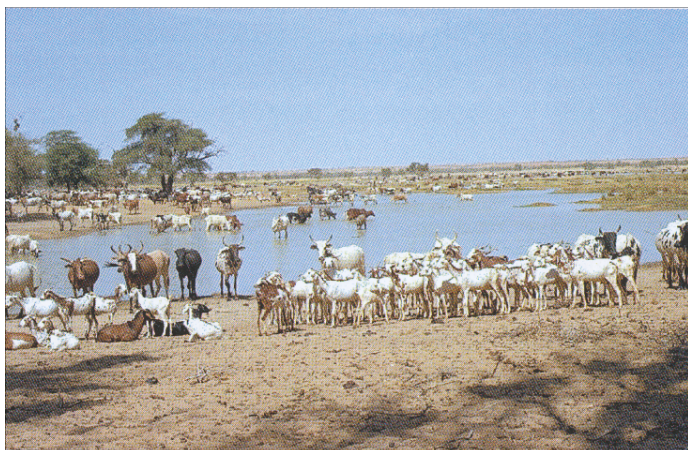
Slika 1 / 1. sz. kép

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2003: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 104. Modrijan. Ljubljana)

Slika 2 / 2. sz. kép

(Vir: <http://planetolog.com/maps/map-world/big/physical-world-map.jpg>. Pridobljeno: 28. 2. 2013.)

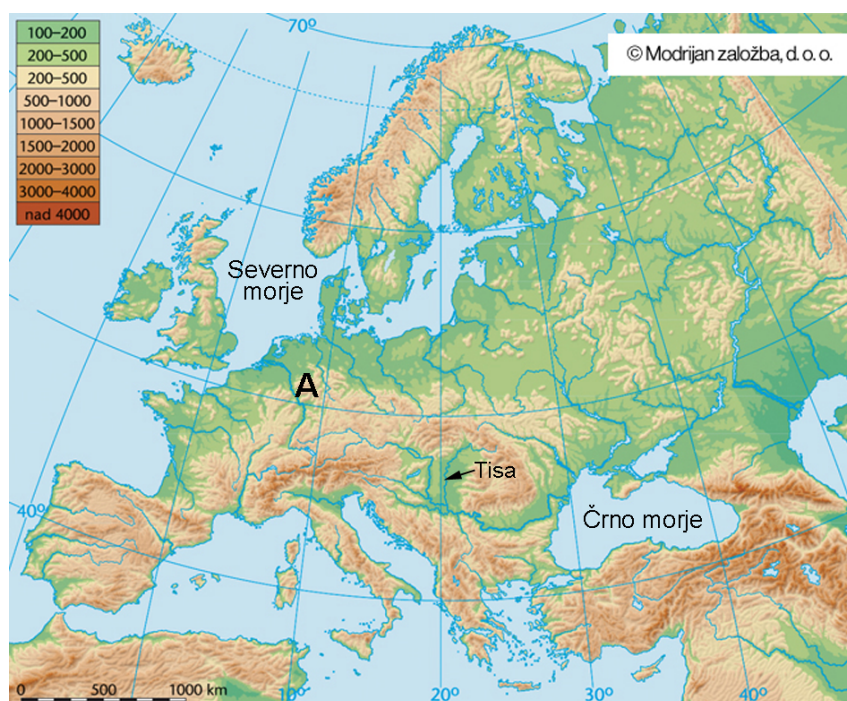
Slika 3 / 3. sz. kép

(Vir: Kürbus, T., in drugi, 2004: Geografske značilnosti sveta za 2. letnik gimnazijskega in srednjega tehničnega oz. strokovnega izobraževanja, str. 40. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 4 / 4. sz. kép

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2003: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 164. Modrijan. Ljubljana)

Slika 5 / 5. sz. kép

(Prirejeno po: http://www.os-volesina.si/ip/rom_evropa_nkrajnc_ltrinkaus/slike/slika1.jpg. Pridobljeno: 28. 2. 2013.)

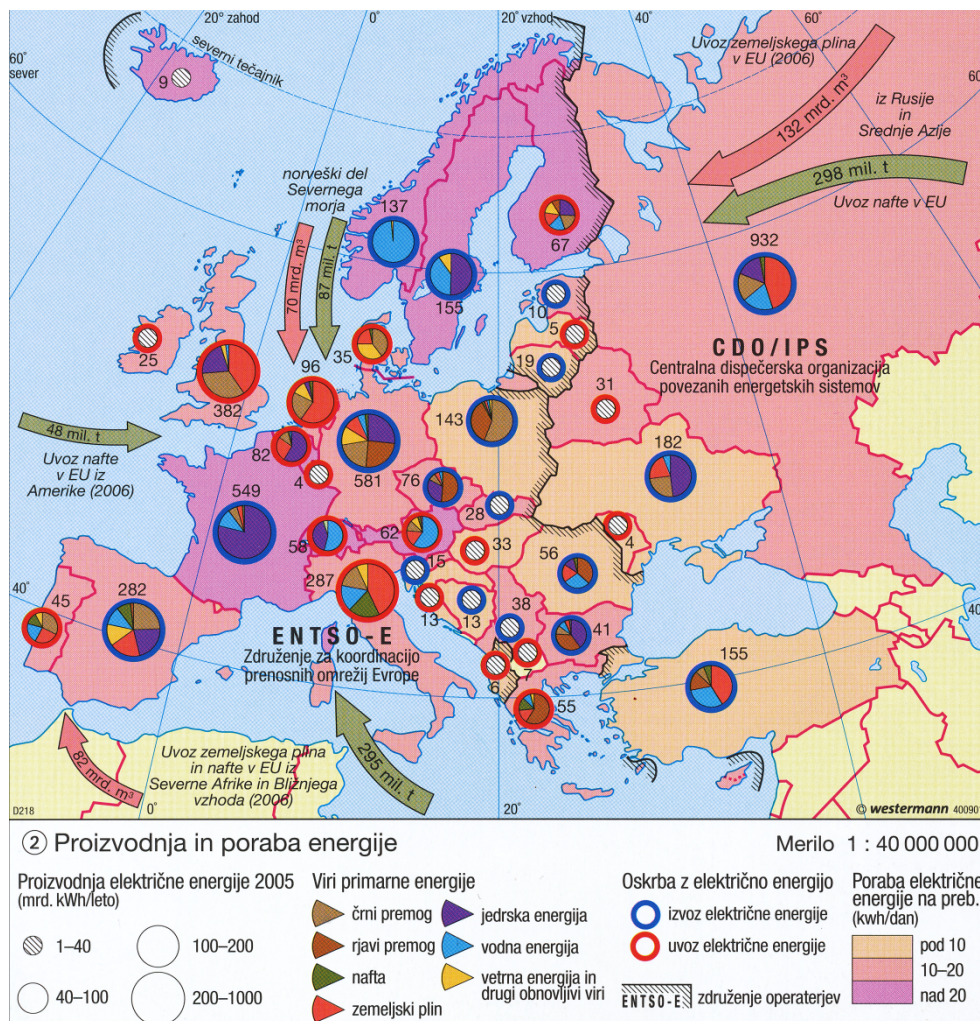

M 1 4 1 5 0 1 1 1 M 1 9

Slika 6 / 6. sz. kép

(Vir: <http://www.impactlab.net/2010/10/17/top-ten-greatest-feats-of-engineering/dutch-delta-works>.
Pridobljeno: 28. 2. 2013.)

Slika 7 / 7. sz. kép

(Vir: Atlas sveta za osnovne in srednje šole, str. 35. Mladinska knjiga Ljubljana, 2010)

Prazna stran
Üres oldal